

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Joannis Bisselii, è Societate Jesu, De Pestiferis Peccatorum Mortalium Fructibus Exempla Tragica

Bissel, Johannes

Dilingæ, 1679

Illustrissimo & Reverendissimo Domino, Domino Joanni, Comiti de
Santilier, Baroni in Guettenprunn, &c. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52326](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52326)

*Illustrissimo & Reverendissimo
Domino, Domino*

JOANNI,
COMITI

de

SANTILIER,

BARONI in **GUETTENPRÜNN, &c.**
Cathedralium Ecclesiarum, PASSAVI-
ENSIS, & OLOMUCENSIS,

CANONICO:

Serenissimi, ac Reverendissimi,

LEOPOLDI GUILIELMI,

Archiducis Austriae, Episcopi Passavi-
ensis, & Argentoratensis, &c.

CONSILIARIO;

Nec non ejusdem, per Austriam, su-
pra Anasum,

OFFICIALI,

Et, in Spiritualibus,

VICARIO GENERALI,

JOANNES BISSELIUS,
è Societate JESU,

Prosperissimum ineuntis Anni princi-
piam vovet, & apprecatur.

DEDICATORIA.

AM pridem SANTI-
 LIERIANI Nominis,
 atque Sanguinis, eminen-
 tem *Gloriam*, & historia-
 rum mihi lectio *Milita-*
rem, & Virtutum clara
 Fama *Domesticam*, copiosè narrave-
 rant. *Duorum* quoque stirpis hujus
Fratrum, hoc ipso tempore, *primis* in
Curii templisque, splendor Ecclesia-
 sticus, ne Me quidem passus est SAN-
 TILIERIOS ignorare. QUID
 enim in *Alto* valde, conspicuòque, po-
 situm, diu latere potest, etiam in *humi-*
li constitutos? Verùm, ea mihi, quan-
 tacunque *Tua Tuorumque* decora, sem-
 per quidem Ingentia visa sunt; aliquantò
 tamen (fatebor enim) velut omnia, quæ
de remotis intuemur, indistinctora con-
 tractioraque. donec in rem postea *presen-*
tem propitius Fortunæ favor meos oculos
 perduxit; & Oculi, meam fidem: quâ
 demum *majora* quædam in TE (nec ea
 pauca) quàm, quæ mihi credulitas absens
 impressisset, inveniebam.

Cùm

D'EDICATORIA.

Cùm enim proximè superioris anni *Julius excurrens*, secundo me Danubio defluentem, *Passaviensibus* quoque ripis, ac Fluminum Trium confluentibus, intulisset, in unius (puto) *tridui* moram, & quietem: meministi, *Vir Illustrissime*, die quodam videndi conveniundique *Tui* copiam à me, per tuos, exambitam. Non ambitu fuit, non exspectationis longæ, vel tædiis opus, vel cæremoniis. Tanquam enim, aut *ignarus*, aut *irrisor* illius, quæ, multorum in *Primatum* vestibulis, sive submotrix, sive dilatrix sedet adituum, *superciliosa Granditas*: continuo, nondum toto venientis audito nomine, consurrexisti loco, qui TE tunc tenebat: &, quasi non ad *Tuam* ego *magnitudinem*, sed ad *meam* *Tu vilitatem* properandum haberes; relictis omnibus, ipsaque corporis ad eò convivarumque curâ, de *prandio* (quod, TE *serius* inire, *negotia* compulerant) inconsummato, progressus dignanter es, in occursum. Mox,

DEDICATORIA.

Venientis dexteram tuâ stringens dexterâ, tuorumque luminum *Sereno* meos perfundens oculos; *tuis* me curarum sanctiorum *penetralibus* induxisti. Quo loco, cum ego temporis solummodo punctum, in *Salutationis* debita servitium flagitâssem; per ipsas *tres* retentus *horas*, ingenti sensûs & animi mei cum voluptate: Superi boni! quæ vidi, quæ, qualiâque, sum expertus? Quantam in congressu, quàm æquabilem, humanitatem? quantam, in colloquio, (quantumvis prolixo) facundiam? in laudandis scientiis ac voluminibus, auctorum peritiam? in deprehendendis monstrandisque naturæ, vel artium, mysteriis subtilitatem? in rebus, tam exteri, quàm tui fori, publicis ac privatis, intelligentiam? in æstimatione cœlestium, & curâ Numinis, pietatem? in homines, Religionem professos, animi propensissimi Sinceritatem? in tanto denique rerum ac fortunæ tuæ fastigio, quantam mentis, de se modestissimè sentientis, demis-

DEDICATORIA.

demissionem? Quid ultrà deinde? Po-
tuit aliquid *ultrà* fieri? Certè, *factum*
est. Non es dedignatus, homini mihi,
peregrini climatis atque soli, common-
strare deinceps illa quoque: quæ ple-
rumque, *sui favoris nimius estimator,*
fortunatorum tumor, non, nisi *junctissi-*
mis, amat, aut *admissionis intimæ* fa-
miliaribus, ostentare; Pinacothecam,
inquam, tuam, & penicillorum, ex-
pressa tabulis, *Iagenia:* Miraculorum
item Artis repositoria; Tabularium,
Aram, atque *Lararium.* Ex quibus
omnibus discebam, quàm, non TE-
CUM tantummodo (quod ipsum raræ
primæque laudis esset) sed, cum DEO
quoque Superis que nôsses, in ædibus
Tuis, *habitare.* Denique, *Musarum*
quoque tuarum aperuisti mihi Sacrari-
um, *Bibliothecam;* nitore, delectûque
voluminum, commendabilem: cujus
etiam (ne delicias tuas *ostendere* liben-
tius, quàm *communicare,* videreris) ali-
quã *me* quoque *Parte,* non parùm cru-
ditâ pretiosâque donatum, ditatûmque

DEDICATORIA.

(tametsi pudibundè diu reluctantem) abire coëgisti.

Quid dicam, *Illustrissime*? *Fortunas Tuas*, ex æquo *Litteratas & Sanctas*, (aliud enim Domo totâ non vidi) *cunctas* interim, opinor, vidi. Sed *minoris* tamen (ignosces audaci Sententiæ) *cunctas* æstimavi fecique: quia *nihil* in illis *Novius* aspexeram, aut *Majus*. Priùs enim jam TEIPSUM, Comes *Illustrissime*, *Videram*: ac *Visum*, animo penitùs insculperam. cujus proinde defixus in contemplatione, quidquid deinceps TUORUM aspexeram, in eo TE contuebar, ac TUOS (fanè quàm suavissimos, in tanta Dignitate) mores. Quare, sub digressum, exclamavi mecum ipse, quod illa quondam Orientalium sapientissima, de Rege, Sapientiæ prodigio; *Vicit iste! vicit Virtutibus suis Famam!* In uno JOANNE, Christi Militem, Sacræ Pacis custodem, Imperii Romani COMITEM, pro sapientiæ totius vivam Imaginem, integritatis Ecclesiasticæ Specimen, & SAN-

DEDICATORIA.

SANTILIERIANÆ Gloriæ felix *Compendium*, intuebamur. Siquis alius igitur; Iste quidem certè dignissimus est, cujus, in Humanitate summâ mirabilis Dignitas, in Dignitate magnâ mirabilior Humanitas, aliquâ curarum mearum *Nuncupatione* quandôque publicâ proclametur: immo, *dedicetur, & in Cælum* tollatur. QUID enim *in Humanis* tam justè meritôque, quàm VIRTUS-*In Excelso* (ceu Numinis imitatrix) ad venerationem proponitur?

Hæc tunc *egomet* mecum. &, (puto) parte cogitationum mearum jam tum, etiam *Tuas* obiter *aures* adspersi: sive sentientis, & sensum tamen modestâ dissimulatione prementis; sive, cuncta tunc alia mente volutantis. Inter quæ me, *Tuâ* sæpius alioquin *Præsentia* gavisurum, *tuis* à conspectibus *navigationis* invida *necessitas* avulsit. non pariter tamen avulsit & à concepto semel, Tui publicè venerandi, consilio: quod equidem mecum tunc, in *Pannonia prima* fines usque devectum, sem-

(†) s

per

DEDICATORIA.

per deinceps in animo (quoad in *Ale-*
manniam redirem meam) tenaci curâ
pensitabam.

Sed mihi tamen , cum studio cun-
cta circumspicienti ; Quîdam è *lucu-*
brationum mearum scriniolis *Tuo No-*
mini, tuisque *Titulis*, inscribendum
ante cætera susciperem : quanquam in
iis occurrebant, quæ *Familie tue*, vel
priscas Heroas, vel *recentiores*, histo-
ricâ compositione celebrarent ; tamen,
hoc quidem tempore , dum hæc bru-
ma deliquesceret, eorum *vulgationem*
differre, certis de causis, placuit. Sub
prælo verò tunc commodum erant (nec
enim *extrusa* jam ; ut falsò nonnullis
persuasum erat) *pestiferorum Peccati*
Mortalis Fructuum EXEMPLA TRA-
GICA : labor recens, & Stylus Eccle-
siasticus.

Iste Tibi pulpiti sacri *nixus meus*,
præ cæteris *meorum operum*, hac tem-
pestate *nuncupandus* videbatur : & , ec-
ce , re ipsa jam demississimè *nuncupa-*
tur!

In

DEDICATORIA.

In eo, non est, *Comes Illustrissimè;*
cur Frons Te, Titulusque libri, (tan-
quam penatium tuorum postibus affigi
minimè dignus, & fortasse magis for-
midandus) offendat, aut exsternet: ma-
ximè, dum hic PESTIFEROS tibi *Fru-*
ctus, & MORTALIA, statim osten-
tat. Videlicet, non debuerat, ac ne po-
terat quidem, in *Argumento* scriptionis
tali, vestibulum operis hujus adornare
speciosior INSCRIPTIO, quàm, quæ
PESTES ac MORTES, ipso confestim
intuitu primo, spectantibus ingereret.
Hæc eadem, & *Imaginem* illam, quæ Ti-
tulum proximè subsequitur, obtrudere
lecturis, decebat.

Vetus erat, verùmque, Græciæ Ver-
bum, quo, FORMOSORUM etiam
AUTUMNOS (nedum *Vex*) esse FOR-
MOSOS, prædicabant. Id, quod in
Hylas Helenasque, valebat adagium. In
Thersitas autem, & *Æsopos,* ac *Polyphe-*
mos, & summatim, in omne, quod Na-
tura *degenerans* aut *exerrans* effudis-
set, è contrario jaçtabatur; TURPI-
UM,

DEDICATORIA.

UM, ANNUM TOTUM ESSE
TURPEM. Harum in censu *Defor-*
mium Rerum, quid, obsecro, prius est
aut potius, LETHIFERO PECCA-
TO? Cujus *facies*, *carbone nigrior*; cu-
jus *Species*, Omnis Pulchritudinis (hoc
est, *Gratia Divina*) privatio; cuius
gloria, Confusio; cuius VER, Pra-
tum-Luxuriæ; cuius ÆSTAS, Gehen-
na; cuius HYEMS, Aquæ-nivium-
Inferarum; cuius denique, vel nu-
dum *Nomen*, humani simul & Ange-
lici generis labe, & lues, & exitium
cùm sit: mirúmne cuiquam videri de-
bet, si *Fætus* etiam illius, atque FRU-
CTUS, si Tartareus ejus AUTU-
MNUS, primâ quoque confestim fron-
te, PESTIFER, & MORTE Luçtibús-
que TRAGICIS, plenus sit? Igitur
Argumenti (Reverendissime) *thema-*
tisq; vitium, non *Scriptoris* culpa, mul-
tòque minimè, *Patroni* Terror, esse
debet, *Inscriptionis* cadaverosum limen.
Intus nimirum, intus, mali Tituli pe-
jores *Causæ* sedent; &, vitiosi corti-
cis

DEDICATORIA.

cis deterior medulla : PECCATA, dico, LETHALIA, suis cum *Monstris*. quæ tamen concutere *Lectorem*, non nisi *Reum*, debent : Innoxium autem infontemque (cujusmodi *Tu*, divino munere) ne *tangere* quidem debent.

Quid igitur (inquis) *ad Me totus hic Liber spectat* ? si neque, quod *præfert* ille, neque, quod *parit*, in aliquo MEUM est ? Quo jure, sub *tutela* meæ *tentorium* se recipit ; si nihil illi *mecum*, nihil cum illo *mihi* ? si (breviter) *universus* à nobis *alienus* est ?

Fateor : *Alienus* à Te *totus* hic *labor meus* ; si *Materiem* *spectes* & *argumentum*, in RE suâ. Nam in Te tuosque *mores* (Illustrissime) neque *Protasiana* *cadit* *Ambitio* ; neque *Daifachiana* *Perfidia* : non *Castelpersiana* *Petulantia* ; non, *Sathanicis* *obnoxia* *laqueis*, *Impietas* ; non *Presbyteri Lizi-niacensis* *Infamia* ; non *Catharina Peruvana* *Sacrilega* *Nequitia* ; non *Ejusdem*, *ex merito* *scelerum*, *æterna* *Flamma* ; non denique *Japonum Apostatarum* *in-*
felix

DEDICATORIA.

felix à Recto Defectio. QUID enim
Herculi SANTILIERIANO, cum his
Monstris; nisi tantum, ut *debellantur*?
ALIENUM igitur à TE planè *laboris*
nostri *thema*; non *Aliena* pariter, *Mens*
& *scopus* illius: qui solum id, & uni-
eum, quærit; ut *Mortiferorum* scele-
rum *Fructus*, cum suis pariter stirpi-
bus atque radicibus, excendantur. Quò
minùs mirandum cuiquam erit, si,
flagitiorum in *Invektivis* istis, *profun-*
dum nonnunquam *sulcum* aro. Sed,
hic idem conatus, hoc studium idem
(siquis exactè discutiat) nec ab OFFI-
CIALIS aded munere, nec à VICA-
RII *Primatis* (qualis *Tu*) sollicitudi-
ne, segregatum est, aut esse debet. Si
namque sacris *Salomonis* carminibus,
si *Prophetarum* quorundam oraculis,
si *Servatoris* ipsiusmet *Parabola* gemi-
næ, fides est, ut esse debet: ECCLE-
SIA *Piorum*, tum omnis *universim*, tum
unaquæque *particulatim*, HORTUS
irriguus, & *Pometum* quoddam est.
Porro jam, à Christo, *Christique* vices
ob-

DEDICATORIA.

obēunte, Pontifice Maximo, custodes
& coloni *Pomariorum* ejusmodi pro-
ximi, sunt *Diæceseôn* singularum EPI-
SCOPI. *Vices* autem horum, in co-
lendo repurgandóque nemore, tractant
& explent illi; quos ii sibi, *Spiritua-*
lium in cura, substituerunt: *Administri*
nempe *primarii*. Quorum pridem in
numero TE quoque, *Comes Illustrissi-*
me, Serenissimus LEOPOLDUS
GUILIELMUS, Archidux Austrius,
& *Præsul Passaviensis*, suæ, supra flu-
men Anassum, *Diæceseos Vicarium* si-
bi *Curatorem* instituit, jure quo quem
optimo: voluitque, dum *Bellum* ipse
(*Pacis inimicam belluam*) alibi terra-
rum castris & armis reprimeret; ut, in-
ter hæc, in *Pomario* Tu suo, velut *Jere-*
mias alter, *adificares* & *plantares*, *vel-*
leres & *destrueres*, *disperderes* ac *dissi-*
pares. Ut *Plantares*, inquam, *inse-*
rerésque. Quid, nisi VIRTUTES?
Id, quod certè facis & adniteris: *Ver-*
bis quidem efficacibus & ignitis, quo-
niam opus: *Exemplis* autem *Vita* (quæ
(††) cha-

DEDICATORIA.

chalybem *verbis* & aciem addunt) longè *penetrantioribus* : quippe, qui cognitum habeas ; NEMINEM aliis *mandare* rectiùs, quàm, qui *Sibi* prius *imperaverit*, & genio suo. NUN. QUAM *successu* meliore *pracipi*, quàm, Suismet rectè factis *praeundo*. NULLAS unquam firmiori *stylo scribi* Leges, in *Alios* ; quàm, *propriae* manûs admotis prius operi *Digitis*. NEC quenquam *Alieni* muneris *exactorem* sedere justiorem, quàm, qui *Sibiipfi* nihil unquam, præter æquum, indulserit. *Canonica* Dignitatis professionem, non Nudum esse *Nomen* ; sed, ad *priscas* exactam *Ecclésiæ regulas*, Sanctitatem. Hæc Tu, SANTI LIERI, *doces*, quia *facis* ; & dum *facis* ; etiam tacitus, *facienda* clamas. Eapropter, *in TE respicitur* ab Omnibus. Id, quod usqueadco de Te persuasum cunctis est, nihil ut verear ; nequid hîc *auribus* potiùs, quàm *chartis*, & *publica* *Conscientia* testimonio, dare videar. Bene proinde,

DEDICATORIA.

de, consultissimèque, *plantandi* Tibi
munus *Vicarium*, in Ecclesia Laure-
censi, creditum est. Simùl tamen, &
eàdem operâ, pariter injunctum est, ut
& *evelleres ac destrueres, disperderes*
atque dissipares: non *Homines* utique,
sed *Hominum perperam-facta*. Nam
mortales quidem *ipsos*, insigni suavi-
que, tot jam per annos, dexteritate
tractas, &, in eorum quoque subin-
de lubrico, *regis*: ut appareat, illud
pampinatorum prudens *dictamen*, pe-
nitùs infedisse tibi, quo; *Vitia Vitis*,
non Vitam ipsam, exscindendam, præ-
cipiant. Siquid igitur *falcis* distria-
gis, & austeræ *severitatis*: nempe,
munus exerces, *tibi commissum*: &
Pestiferos hos ipsos *Lethalium delicto-*
rum ramos, ac *Fructus*, avellis & am-
putas; ne *publicitus* saltem, in *Stirpi-*
bus curæ tuæ commissis, invalescant.
Sæpèque (nisi fallor) illius tibi *Publia-*
ni venit in mentem oraculi: quo, *Suo-*
rum vitia quisquis dissimulanter fert,
Sua facere, proclamatur. Ac fortasse

(††) 2

nec

DEDICATORIA.

nec illud *Baptista Casalii* tui, Scriptoris Romani, recentisque (quo me nuper humanissimè donasti) tuos oculos salubre Monitum effúgit, aut elapsum adhuc est: quo, *Primæ* ferè sub *Partis* finem, *Judices*, æquè Profanos *Ecclesiasticosque* stimulat, ut imitari *cælestem* illum *pratorem* meminerint; *Apud quem* (inquit) *nulla personarum acceptio: cujus in oculis sceptrà pariuntur, ligonibus; lacerna vilissima, purpura.* NEC QUID QUAM IN HOMINE, QUAM HOMO SPECTATUR IPSE: cui denique *sit in omnibus ANIMARUM ÆQUA CURA.*

Tanti Tu quoque *Præsidis* æmulator, SANTI LIERI; *Vitia* sic & ipse *dissipas*, ità *scelerum evellis* origines: ut, inter *flagitiorum* tamen, (quæ persequeris) *Odia*, nihilosecius *Animas* adhuc *ex æquo* cunctas; *propter Animas* autem, etiam Eos, favore *charitæque* summâ stringas, qui trahendis ad Deum humanis mentibus, intentiore studio

DEDICATORIA.

dio proteges. Multum evolves, si vel
digitis duntaxat hos FRUCTUS; aut
(si plurimum) Oculorum uno ictu,
permeaveris. SOL Unicus, mundi Per-
cursor, pro Mille stellis Fixis est: & Tu,
vel Lustrator tantum & Oculus Libelli
mei, pro Plurimo mihi Lectore fies.
Vale, Comes Illustrissime, Vivéque, tot
annis, quot meritis tuis. Dilingæ, Ka-
lendis Januariis, Anni Christiani M.
DC. LII.

Bene-